

ROBERTO BRACCO

«Αν κανείς ρωτήσει τους Ίταλούς—αυτούς που έχουν ξρωτα με τὰ γράμματα—νά του πούνε σέ ποιούς δραματογράφους βλέπουνε και ξεχωρίζουνε τήν τάση τους τή σημερινή και τους πόθους τους, τὸνομα τοῦ κ. Bracco θάναί ἀπό τὰ πρῶτα που θά προφέρουνε.

«Ἀνθρώπος ἔξυπνος ἔχει τή φωτεινὴ ἀντίληψη τῆς ειρωνείας τοῦ ἀρέσει νά βαδίζει, σάν τὸ χορευτὴ στό τενωμένο σκοινί, ἀπάνω σέ θέματα ὅπου τὸ γελοῖο ζυγώνει στή συγκίνηση τῆς καρδιάς»—αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπιγραμματικὸς χαρακτηρισμὸς τοῦ συγγραφέα τῆς «Βρυσοῦλας», ὅπως μᾶς τὸν ἔδωσε ὁ Γάλλος κριτικὸς Jean Dornis ἀναλύοντας τὸ περισσότερο μέρος τοῦ θεατρικοῦ του ἔργου στήν ἀξιανάγνωστη μελέτη γιὰ τὸ «Σύγχρονο Ἴταλικὸ Θέατρο».

Γεννημένος στή Νεάπολη κατὰ τὸ 1862, ἔλαβε πολὺ νέος διορισμὸ ὑπουργικοῦ ὑπάλληλου στὸ τμήμα τῶν τελωνείων, και ἄρχισε πολὺ νωρίς νά γράφῃ, ἐρασιτεχνικά, στίς ἐφημερίδες, νά γράφῃ ὅμως και γιὰ τὸ θέατρο μονόπραχτα δραματάκια, ποτισμένα ἀπὸ νεανικὸ και ἄδολο ἐνθουσιασμὸ πρὸς τὴν τεχντροπία τοῦ Ἴψεν και τοῦ Χάουπμαν.

Ἀργότερα τοῦ μελλότανε νάλλάξῃ τὸ δρόμο τῆς τέχνης του, νάπαρ-γηθῇ τοὺς πρώτους θεοὺς του, και νά δώσῃ ἀκρόαση στοὺς θερμοάιμους συντεχνίτες του και κριτικὸς που τοῦ ψέλνανε πὼς ἄλλο πρᾶμα ἢ δραμα-τική τέχνη και ἄλλο ἢ κοινωνιολογία, ἢ φιλοσοφία κ' ἢ ἐπιστήμη. Ἔτσι, ὁ ἴδιος που ἔγραψε τὸ «Τέλος τῆς Ἀγάπης», ὅπου μιὰ γυναίκα χωρίζει τὸν ἄντρα της «γιατὶ δὲ βρῆκε σ' αὐτὸν ψυχικὴ ἔνωση ἀληθινὴ, ἀλάκαρη, ἀμετάβλητη και ἄτρωτη ἀπὸ κάθε ιδέα ἀλλαγῆς»,—ὁ ἴδιος που ἀνέβασε στή σκηνὴ μιὰ Ναπολιτάνα τόσον ὑπερβόρεια ὥστε νά ξεμολογιέται στον ἄντρα της, δίχως τίποτα νά τῆ βιάξῃ, μιὰν ἀπιστία της που θάμενε ἄγνω-στη, ἂν αὐτὴ δὲν τῆ μαρτυροῦσε μόνη της, και ὁ Ναπολιτάνος αὐτὸς νάναί τόσο ἰψενικὸς στήν ψυχὴ ὥστε νά μὴν τῆ σφάζῃ,—ὁ ἴδιος που με τὸ «Δικαίωμα τῆς Ζωῆς» προσπάθησε νά δημιουργήσῃ τοὺς Ίταλοὺς «Ἀνυφαντάδες»—αὐτὸς ὁ ἴδιος δραματογράφος, προχωρώντας στή σκηναϊκὴ τέχνη, φάνηκε περισσότερο σατυριστὴς παρά ιδεολόγος, και μάζωξε τὰ δαφνόκλα-

ρα τῆς θεατρικῆς ἐπιτυχίας πῶτερο σὰν πλουσιόχρωμος ζωγράφος ζωντανῶν τύπων τῆς ἰταλικῆς κοινωνίας παρὰ σὰ δημιουργικὸς ἐμψυχωτὴς ἥρώων τῆς ἐποχῆς μας.

Ἔγινε μὲ τίς «Προσωπίδες», τὸ βραβευμένον μονόπραχτο ἔργο του, ὑπερασπιστὴς τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων ἐνάντια στὸ ἀτομικὸ πάθος ποῦ ἔσπρωχνε φυσικά ἕναν ἀτιμασμένον σύζυγο στὴν ἐκδίκηση· μὲ τὴν «Ἄπιστη» καὶ τὸ «Ξυνὸ Φρουττο», ὁ παιχιδιάρης σατυριστὴς τῆς ἐρωτομανίας τοῦ πλουτοκρατικοῦ κύκλου· μὲ τὸ «Θρίαμβό» του, ὁ γελοιογράφος ἀπολογητὴς τῆς φυσικῆς ὁρμῆς μπροστὰ στὸν ψυχικὸ καὶ αὔλον ἔρωτα· μὲ τὸ «Δὸν Πέτρο Καροῦζο», μὲ τοὺς «Χαμένους στὸ Σκοτάδι» καὶ στὴ «Νύχτα μὲ χιόνια», ὁ πονετικὸς ἠθογράφος τοῦ δυστυχημένου λαοῦ, τοῦ ὁμορφου κ' ἐλεεινοῦ μαζί, τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του, ποῦ γίνεται ἀσύνειδο θῦμα στὴν ἀκόλαστη ζωὴ τῆς ἀσυνείδητης ἀριστοκρατίας,—κ' ἡ τέχνη του στὸ εἶδος αὐτὸ ἔκαμε νὰ τὸν ποῦνε σκηνικὸ Δοστογέφσκη.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς καὶ στὴν ἀναπαράσταση τῶν τύπων αὐτῶν ἔχει δουλέψει περισσότερο ἴσως μὲ τὴ φαντασία παρὰ μὲ τὴν ἀληθινὴ παρατήρηση, κατορθώνει ὅμως νὰ τοὺς παρουσιάξῃ πολὺ συχνὰ χτυπητοὺς σὰν τὰ μπρούντζινα τάγαλματα κι ὄχι σὰν ἄμορφους ἦσκιους.

Μὲ τὰ νεώτερα ἔργα του, σὰν τὴ «Μητρότητα», τὴ «Βρυσούλα», τὸ «Μικρὸν Ἅγιο», ὁ Bracco φαίνεται νὰ ξαναγυρίζῃ σὲ βαθύτερα ψυχικὰ προβλήματα. Τὰ μεταχειρίζεται μὲ τὴ χάρη τοῦ διαλόγου, μὲ τὴν εὐκολία τῆς σκηνικῆς τέχνης, καὶ μὲ τὸ συνειθισμένον του ζωγράφισμα τῶν ἀστικῶν τύπων, τὸ καμωμένο μὲ πινελλιὰ τόσο ἰδιότυπη ὥστε δὲν ξέρεις ἂν πρέπη νὰ τοὺς πάρης γιὰ καρικατοῦρες ἢ γιὰ τραγικοὺς ἥρωες, φανερώνεται ὅμως ἰδιόρρυθμα ἰδανιστὴς καὶ ποιητὴς, ὁ ἴδιος, καὶ ὅταν ἀκόμα σατυρίζῃ τὸν ἰδανισμό καὶ τὴν ποίηση, καὶ μένει πάντα ἐλκυστικὸς στὰ ἔργα του γιὰ τὸ θεατὴ κ' εὐχάριστος γιὰ τὸν ἀναγνώστη.

Ἔξω ἀπὸ τὰ θεατρικὰ του ἔργα—δυσὸ δωδεκάδες κι ἀπάνου ὡς τώρα, καὶ τὰ μισὰ τοὺς μονόπραχτα—ἔχει γραμμένα καὶ δυσὸ τόμους διηγήματα μὲ τοὺς γενικοὺς τίτλους : «Θλιβεροὶ Μορφασμοί», καὶ «Φαιδροὶ Μορφασμοί». Ἀπὸ τὸ θεατρικὸ του ἔργο παρασταθῆκανε ὡς τώρα στὴν ἐλληνικὴ σκηνὴ τὰ μονόπραχτα : «Προσωπίδες», «Ἐκ τοῦ συστάδην», «Δὸν Πέτρος Καροῦζο», καὶ τὰ πολὺπραχτα : «Ἄπιστος», «Ξυνὸ Φρουττο», «Μητέρα» καὶ «Βρυσούλα». Τάναφέραμε μὲ τοὺς τίτλους ποῦ εἶχανε στὰ ἐλληνικὰ προγράμματα.